

1. Shrnutí

- Česká ekonomika v prvních měsících roku 2013 prohloubila svůj pokles. Hrubý domácí produkt (HDP)¹ se meziročně snížil o 2,2 % a ve srovnání se 4. čtvrtletím 2012 byl nižší o 1,1 %. Recese patrná po celý rok 2012 tak pokračovala.
- Přestože data v meziročním srovnání neukazují zatím ve struktuře výdajů na HDP zlepšení, z mezikvartálních údajů je již patrná řada pozitivních posunů. Může z nich plynout, že oslabenou zahraniční poptávku, která se projevovala od druhé poloviny roku 2012 v klesajících tempech exportů z ČR a v 1. čtvrtletí 2013 již jeho poklesem, bude možné do jisté míry kompenzovat mírně se zlepšujícími domácími výdaji na konečnou spotřebu. Ty se proti poslednímu čtvrtletí 2012 zvýšily o 1,4 %, když výdaje domácností stouply – už podruhé v řadě – o 1,6 % a výdaje vládních institucí o 0,8 %. Mezikvartálně vyšší (o 0,4 %) byly i výdaje na investice (tvorba hrubého fixního kapitálu), naopak celková tvorba hrubého kapitálu se o desetinu snížila. Svoji roli v redukci zásob sehrálo i předzásobením tabákovými výrobky v posledním čtvrtletí 2012.
- Proti stejnému období v roce 2012 se spotřeba domácností snížila o 0,5 % a oslabila tak tempo HDP o 0,3 p. b., zatímco výdaje vládních institucí (+1,1 %) působily pozitivně (+0,2 p. b.). Tvorba hrubého kapitálu se na poklesu HDP podílela –2 p. b. a čistý export –0,1 p. b. Vliv výsledku zahraničního obchodu tak byl negativní poprvé od 3. čtvrtletí 2010.
- Pokles hrubé přidané hodnoty pokračoval (–2,1 % meziročně a –0,5 % mezikvartálně) s výjimkou finančního sektoru napříč všemi důležitými odvětvími. Proti 4. čtvrtletí 2012 však stoupla hrubá přidaná hodnota ve zpracovatelském průmyslu, poprvé po třech čtvrtletích předchozích poklesů. Index produkce automobilového průmyslu však byl meziročně o téměř 12 % nižší.
- Ve vnějších ekonomických vztazích podle přebytků složek platební bilance nevznikl v 1. čtvrtletí žádný problém. Přebytek běžného účtu v poměru k nominálnímu HDP (1,9 %) zůstal stejný jako ve srovnatelném období 2012. Příliv přímých zahraničních investic byl historicky nejvyšší, zájem investorů mohl podpořit zlevnění aktiv vlivem recese.
- Celková zaměstnanost opět vzrostla, stoupl i počet zaměstnanců zřejmě vlivem rozšiřování částečných úvazků. To prohloubilo snižování produktivity práce měřené přidanou hodnotou, vytvořenou jedním zaměstnaným a naopak zrychlilo růst hodinové produktivity práce. Tyto proporce dokládají, že se mění mikrostruktura trhu práce směrem k širšímu spektru pracovních poměrů.
- Úhrnná cenová hladina v české ekonomice stoupla proti stejnému období 2012 o 1,3 %, proti 4. čtvrtletí 2012 o 1,1 % (ceny pro spotřebitele se zvýšily o 1,7 %, resp. o 1,4 %, ceny výrobců stouply pomaleji). Směnné relace se zlepšily a na výsledek zahraničního obchodu působily pozitivně.
- Měnové podmínky podněcovaly aktivitu v ekonomice přes nízké úrokové sazby, oslabování koruny k hlavním měnám a růst zásoby peněz. Objem úvěrů firmám se velmi mírně zvýšil. Preference úspor na netermínovaných vkladech ze strany domácností pokračovala, což při negativních úrokových sazbách snižovalo jejich kupní sílu (znehodnocení úspor jen na tomto typu depozit u nich v 1. čtvrtletí 2013 činilo přes 13 mld. korun).
- Státní finance hospodařily s přebytkem (+14 mld. korun, tj. 1,6 % nominální HDP) proti deficitu 2,5 % HDP ve stejném období 2012. Zlepšení nastalo díky vyššímu inkasu DPH a opětovnému obnovení přílivu peněz z rozpočtu EU na historicky nejvyšší úroveň (44 mld. korun, tj. meziroční růst o 16 mld. korun).

¹ Pokud není uvedeno jinak, jsou data o HDP a jeho složkách uvažována v reálném vyjádření a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy. První čtvrtletí 2013 mělo ve srovnání se stejným čtvrtletím předchozího roku o dva pracovní dny a o jeden kalendářní den méně.